Zora – systém zberu prázdnych obalov od prípravkov na ochranu rastlín

V roku 2020, v čísle 4 AGROMAGAZÍNU bol uverejnený príspevok „Projekt nakladania s prázdnymi obalmi…“, ktorý podrobne popisuje pilotný projekt Slovenskej asociácie ochrany rastlín zameraný na nakladanie s prázdnymi obalmi od prípravkov na ochranu rastlín.

Zapojenie okresov do zberu prázdnych obalov v rokoch 2014 - 2022

Cieľom príspevku bolo informovať poľnohospodársku verejnosť na Slovensku o dôvodoch správneho nakladania s prázdnymi obalmi od prípravkov, ktoré jednoznačne chráni životné prostredie, zvyšuje hospodárnosť ich používania a znižuje náklady poľnohospodárov na ich zneškodnenie. Zároveň príspevok poznamenáva, že výstupom pilotného projektu **je zaviesť schému,** v ktorej sa odskúša prevádzkové riešenie pre nakladanie s tokom prázdnych, vypláchnutých plastových obalov od prípravkov na ochranu rastlín. Toto prevádzkové odskúšanie sa udialo v rokoch 2014-2020.

Cieľom tohto príspevku je oboznámiť poľnohospodársku verejnosť **o progrese** zaznamenanom v tejto oblasti za posledné 2 roky a **o nových skutočnostiach**, ktoré so zberom prázdnych obalov súvisia.

V marci 2021 členovia Slovenskej asociácie ochrany rastlín schválili komerčný názov pre systém zberu prázdnych obalov na Slovensku pod názvom **„Z O R A“, čo je výstupom pilotného projektu.** Obdobne ako v iných krajinách Európy a sveta názov Z O R A znamená: Zber - Obaly - Recyklácia - Agro => Z O R A. Treba poznamenať, že v prenesenom význame názov ZORA vyjadruje aj predzvesť niečoho lepšieho, radostného, čo určite systém zberu prázdnych obalov ZORA, založený členmi Slovenskej asociácie ochrany rastlín predstavuje. Zavedený systém zberu má v prvom rade na pamäti ochranu životného prostredia, predchádzanie nezákonnému nakladaniu s obalmi ich pálením, znižovanie nákladov poľnohospodárov za zneškodnenie prázdnych obalov a, **samozrejme, ich následné zhodnotenie - recykláciu.** Ide o uplatňovania cirkulárnej ekonomiky priamo v praxi. Pre systém zberu prázdnych obalov bolo vytvorené nasledovné logo, ktoré vyjadruje materiálové zhodnocovanie prázdnych obalov.

Ako je vyššie hore uvedené, systém ZORA **vytvorili členovia Slovenskej asociácie ochrany rastlín** s tým, že ho podporujú už aj niektoré distribučné spoločnosti (Chemstar, RWA a AGROPALÍN). Partnerom systému ZORA je spoločnosť Fecupral, spol. s r. o., so sídlom v Prešove.

V súčasnosti, v roku 2022 systém ZORA **operuje v 17 okresoch** na dobrovoľnom základe so zberom prázdnych obalov od prípravkov na ochranu rastlín. Postupne sa očakáva, že s požiadavkou vstupu do systému ZORA sa budú hlásiť aj ďalšie poľnohospodárske subjekty z iných okresov. Tu však treba poznamenať, že zber musí byť koordinovaný, a je potrebné mať na pamäti finančné náklady na logistiku. Rozširovanie zberu obalov bude potrebné urýchliť, keďže v roku 2020 európsky priemysel ochrany rastlín prijal záväzok, že do roku 2025 sa musí zabezpečiť zber a následné zhodnotenie 75% obalov z prípravkov na ochranu rastlín umiestnených na trh v krajinách ES, **vrátane Slovenska.**

Spustenie systému ZORA si vyžiadalo aj zabezpečenie **intenzívnej informačnej kampane.** Tá spočíva účasťou Slovenskej asociácie ochrany rastlín na pravidelnom vzdelávaní poľnohospodárov, a to prostredníctvom odborného vzdelávania v oblasti ochrany rastlín organizovaného organizáciou Agroinštitút Nitra, š. p., a taktiež SPPK. Podrobnosti o možnosti zapojiť sa do systému ZORA nájdete na stránke www.agrozora.sk

Zmienená web stránka poskytuje záujemcom **komplexné informácie** ako sa do systému zapojiť - splnenie administratívnych požiadaviek zo strany záujemcu, ako správne prázdne obaly vyplachovať, ako ich pripraviť na odber (vypláchnuté, suché a nezatečené), vrátane odbornej konzultácie. Web stránka zároveň obsahuje viaceré informačné materiály a demonštračné video-ukážky, ktoré záujemcom napomáhajú získať **celkový obraz o fungovaní systému ZORA ako takého.**

Je potrebné dôverovať tomu, že systém ZORA svojou službou prispeje jednoznačne k ochrane životného prostredia, ktoré si to veľmi žiada. Zároveň Slovenská asociácia ochrany rastlín ako zakladateľ systému ubezpečuje potenciálnych záujemcov, **že prázdne obaly od prípravkov na ochranu rastlín zozbierané systémom ZORA sa zhodnocujú recykláciou!** Je to zásadný rozdiel medzi službami, ktoré poskytuje veľké množstvo komerčných spoločností nakladajúcich s odpadom na území Slovenska. Výsledkom ich služieb nie je zhodnocovanie prázdnych obalov, ale je odvoz prázdnych obalov na nebezpečné skládky odpadu. Takýto spôsob zneškodňovania odpadov je dávno neudržateľný a je proti zdravému rozumu.

Ing. Jozef Kotleba
Slovenská asociácia ochrany rastlín

ANKETA

Skúsenosti distribučnej spoločnosti s programom zberu prázdnych obalov ZORA

Ing. Dionýz Korcsog, obchodný riaditeľ, Chemstar, s. r. o., Bratislava

Na projekte spolupracujeme od samého začiatku, čo je už približne 5 rokov. Hlavné distribučné stredisko má naša spoločnosť vo Veľkom Mederi, kde sa aj snažíme sústreďovať prázdne obaly. Ale máme celoslovenskú pôsobnosť, preto vykonávame zber prakticky z územia celého Slovenska.

Spočiatku sa k tomu stavali poľnohospodári skôr zdržanlivo. Postupne sa ich však zapája čoraz viac, počet z roka na rok narastá. Už nás oslovujú samostatne, ochotne vymyjú a vysušia bandasky. Skrátka uvedomujú si, že táto služba je aj v ich záujme, a zároveň chránia životné prostredie.

V súčasnosti riešime problém zlisovania obalov, ešte pred prepravou k spracovateľovi do Prešova. Takto teraz vozíme síce plný kamión, ale váhovo nevyužitý, keďže náklad nezlisovaných obalov váži okolo 2 až 3 tony. Doplním, že klientom našej spoločnosti Chemstar neúčtujeme za zber prázdnych obalov nič, ani za prepravné náklady. Aktuálne takto zbierame asi 30 % z celkovo distribuovaných obalov.

Ďalšie distribučné spoločnosti zapojené do programu ZORA:
AGRO PALÍN, s. r. o., Palín • RWA SLOVAKIA, s. r. o. • AGRIA, s. r. o., Zalužice

Skúsenosti podniku poľnohospodárskej prvovýroby s programom zberu prázdnych obalov ZORA

Ing. Ján Dzurjanin, konateľ a riaditeľ Vysokoškolský poľnohospodársky podnik SPU, s. r. o., Kolíňany

V projekte zberu prázdnych obalov z prípravkov na ochranu rastlín vidíme dvojaký úžitok. Jednak z pohľadu ochrany životného prostredia a tiež šetríme náklady v našom podniku, keďže zber je bezplatný v rámci tohto programu. Ak by sme to riešili cez špecializované firmy ako zber nebezpečného odpadu, stálo by to nemalé finančné prostriedky. Zároveň vlastne prispievame aj k trvalo udržateľnému rozvoju poľnohospodárstva.

S projektom sme začali na našom stredisku v Oponiciach už pred niekoľkými rokmi. V minulom roku sme sa rozhodli zapojiť aj s naším druhým strediskom v Kolíňanoch. V súčasnosti je tak v projekte kompletne celý náš podnik. Každú prázdnu bandasku po pesticídoch minimálne 3× prepláchneme a následne vysušíme. Na sušenie sme si sami svojpomocne zhotovili stojany. Všetky bandasky následne sústreďujeme na jednom mieste a dvakrát ročne odovzdáme na príslušné zberné miesto.

Niektoré ďalšie poľnohospodárske podniky dlhodobo zapojené do programu ZORA:
PD Urmince • PD Preseľany • PVOD Kočín • MVL AGRO, s. r. o., Bánovce nad Bebravou • AGROREÁL, a. s., Streda nad Bodrogom • SHR Ján Bátora, Ruskovce pri Bánovciach nad Bebravou • SHR Marian Jamrich, Livinské Opatovce • SHR Ján Komár, Prešov • SHR Takáčová Ľubica, Kuzmice